

Landbohjemmet

Vor hjemstavns kultur vil hævde sig

Jeg håber min hjemstavn må beboes af vågne, dygtige og energiske mennesker med fremdrift samt vilje og evne til at se over eget markskel.

HJEMSTAVEN er for mig at se så nøje forbundet med fortiden, at jeg i mit stille sind fristes til at fortælle om: „Min hjemstavn — i går — i dag — og i morgen“. Vor fortidsarv er en ballast, der giver styrke til i dag og i morgen, og jeg har aldrig forstået de mennesker, der siger: „Glem fortiden og tænk kun på fremtiden“. Man kan udmærket stå med det ene ben i fortiden og det andet i nutiden og rette blikket fremad!

Det er ikke min fødestavn, jeg vil skrive om, men det sogn, hvor mine forældre, min mand og mine børn er født, og jeg selv har boet siden mit bryllup i 1934. En af sognets ældste slægtsgårde beboes af min mands familie, og en af mine fætre har byens ældste slægtsgårde, hvis historie kan føres

skyldt nød, skulle vi miste og i stedet have en centraladministration af ukendte mennesker. Alt skulle pludselig være så stort, men udviklingen lader sig ikke standse. Den er også med stormskridt faret revolutionerende over min hjemstavn de sidste årtier.

Sammenlægningen med bykommunen og farvel til Viborg amt blev en realitet. Vor jernbanestation, andelsmejeri og telefoncentral samt nu for nylig vor postekspedition har vi måttet ofre på rationaliseringens alter. Heldigvis fik vi i 1963 en dejlig ny og tidssvarende skole, så børnene herfra ikke behøver at begynde den første skoledag i et helt fremmed miljø, hvad jeg tror har stor betydning for de, der ikke har været i børnehaveklasse først. Nu håber jeg så mindeligt, at vi må beholde vor kirke, skønt der løfter sig røster om at sælge en del kirker, da det ikke betyder så meget for folk med bil at køre lidt længere. Nej, men hvad med alle de ældre, der ikke har bil og som er de fattigste kirkegængere? Deres helligdagsstemning bliver en anden, når de skal stå frysende ved en vej og vente på at blive samlet op af en bus og rumle afsted imod som nu med opladt sind i ro og mag at vandre ad de kendte stier.

men gymnastikforholdene er ikke så gode der. Også landboforeningens kvinder samles på skolen til møder, kurser og demonstrationer.

Ved kommunens omsorgsarbejde for de ældre møder alle, der kan krybe og gå til hobbyeftermiddage og møder med underholdning samt gymnastik, hvor ældste deltager er 92 år. Af og til mødes de med de ældre i hele storkommunen til møder og festlige arrangementer og har det rart, så kommunikationen eller fællesskabet har ikke lidt skade ved kommunesammenlægningen.

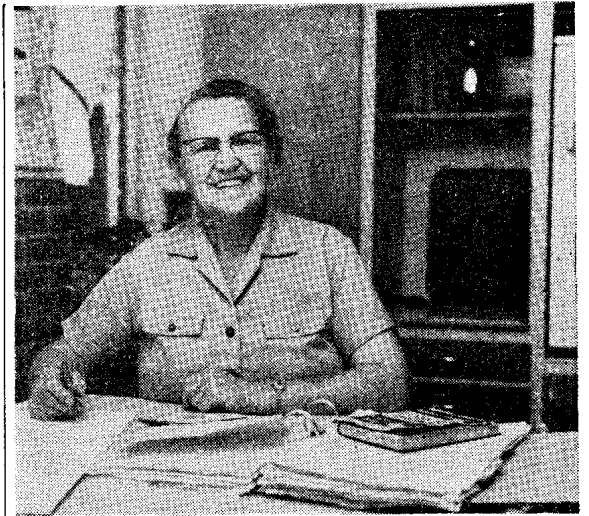
Storkommunen har et alderdomshjem; men de fleste foretrækker at blive i deres hjem, så længe de kan klare sig selv. Kommunen stiller hjemmehjælpere til rådighed for de ældre, når der er behov for det, og det er en god ordning, der virker til alles tilfredshed. Det er sjældent, at ældre fraflytter egnen, et bevis på, de er glade for deres hjemstavn.

Levende ting

Min hjemstavn er en frodig, naturskøn og skovrig egn med bakker og dale og, som det jo nok er fremgået af ovenstående, et landsogn. Her har mennesker levet og virket (bevist ved stenalderfund) som agerdyrkere længe før vor tidsregning, og det er stadig hovedsagelig landboere, der lever her. Vi har nogle få forretningsdrivende og håndværkere plus et savværk, der beskæftiger en del mandlige arbejdere og en fabrik, der fremstiller lys ved kvindeligt arbejdskraft.

Et skønt lille stykke Danmark, hvortil krig, demonstrationer og anden uro ikke er nået, ingen narkotika- eller kriminelle problemer og ingen arbejdsløshed, men gode sunde levevilkår for børn, unge og ældre, det er i en nøddeskal „Min hjemstavn i dag“.

Min hjemstavn i morgen? Tidens tekniske udvikling, den voksende industri, stadig stigende afgang fra landbruget, indgang i Fællesmarkedet og måske andet uforudset vil også her skabe strukturændringer, som vel ingen i dag kan overse.

Fru Mine Sørensen, 2. præmievinder i AOWW-stølekonkurrencen, ved sit arbejdsbord i køkkenet.

Her som mange andre steder begyndte det med, at ejerne af mindre landbrug søgte ekstra job for at hjælpe på økonomien, der ikke har været gunstig for dansk landbrug de senere år. Snart fandt konerne ud af, at arbejdet hjemme kunne forenkles, så også de kunne tjene en ekstraskilling ved arbejde for fremmede. Da mænd og koner på større gårde også begyndte at arbejde ude, var der mange ældre, der stillede sig skeptisk ved tanken om, at der ikke skulle være arbejde nok til to voksne på en gård, hvor der for var 4-5 eller flere. Med tekniske hjælpemidler, ved kvægløst landbrug og nogle steder bortforpagtning af jorden ser det ud til, at det er en tilværelse, der passer mange, så den linie vil nok blive fulgt fremover. De fleste udearbejdende bliver boende i hjemmet, og det er da så afgjort en fordel for børnene, fremfor efter skoletid at være henvist til gaden. Dermed være ikke sagt, at jeg mener, dansk landbrug er dødsdømt, for som håndværkeren går op i sit fag, og læreren i sit kald, vil der altid være mennesker, der ikke kan tænke sig en skønnere gerning end at arbejde med levende ting, dyrene, jorden og planterne i Guds frie natur, hvor 12 timers arbejdsdag er sundere end 7-8 ved et samleband. Dog vil der jo nok med den store maskinpark, der i dag står til landmandens rådighed ske en sammenlægning af flere ejendomme. Skal de små overleve, må ejerne specialisere sig i et eller andet.

Dansk kultur

Om Fællesmarkedet vil være til skade eller gavn diskuteres stadig, så der er nok ingen, der er klar over endnu, hvilke konsekvenser det vil få for dansk landbrug. Skulle der blive modgang, så ved vi, at vor landmand og hans kone ikke så let lader sig kue, men altid i deres daglige virke arbejder med fremtiden for øje.

Vor kulturarv er jeg heller ikke bange for. De danske vikinger lod sig ikke smitte af de landes skikke, hvor de slog sig ned, men satte deres eget præg, der har efterladt spor, der kan ses den dag i dag. I USA har

dansk kultur evnet at hævde sig i fjerde generation, og skal vi give et bidrag til at forme fælles kultur, tror jeg, vor hjemstavns kultur vil kunne hævde sig stærkt. Må jeg til slut citere hjemstavnsforfatteren Salomon Frifelt: „Et fællesskab kan vokse frem på trods af landegrænser og sprogvankeigheder. Vor tilværelse bliver rigere, hvis vi prøver at føre videre, hvad der

Vi kan vandre i ro og mag.

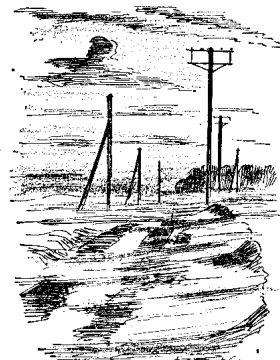
er præget af dansk retsopfattelse, dansk retskrav, danske sæder og dansk ånd“.

Så vil jeg da også håbe, at min hjemstavn fremover aldrig bliver som „et puslingland, der hygger sig i smug“, men må beboes af vågne, dygtige og energiske mennesker med fremdrift samt vilje og evne til at se over eget markskel.

MINE SØRENSEN,
 „Vintersmide“,
 Sall Hedevej 40, Sall,
 8450 Hammel.

I Landbohjemmet

Brev fra Djursland	22
400 på Vemmetofte	22
NETOP NU	23
Efterårsnoden	26
Fra Madegaskar på bondegårdsferie	26
Brev fra præstegården	27
LEGEPLADSEN	28

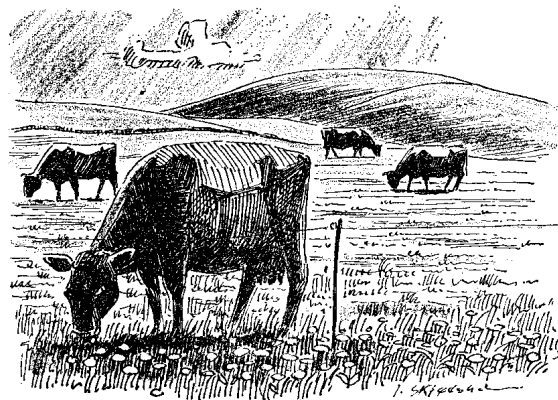

Vi har en kulturarv.

300 år tilbage. Det giver slægten en hjemstavnsværelse, som alle ikke alle verdens landbokvinder forstår. Dertil kommer, at selv om vi gennem tiderne har haft onde år med krige, nød og fattigdom, så er vi stadig så lykkelige at have vor hjemstavn i et tusindårigt kongerige, hvori få har for meget og færre for lidt.

Alt skulle være så stort

Indtil kommunesammenlægningen med en bykommune for fire år siden lå min hjemstavn i mange år i Viborg amt, der er så rigt på historiske minder. Når interessen for hjemstavnen opstår, forplanter den sig hurtigt til også at omfatte amtet. Er man først så vidt, kan man ikke lade danmarkshistorien ligge, hvad der igen medfører, at historie — hele verdens historie om riger og lande med forskellige folkeslag med helt anderledes levevilkår og skikke end vore — bliver en levende interesse, en hobby, der stjæler en stor del af ens fritid, men samtidig giver rige stunder og uudtømmelige glæder. Men Viborg amt blev mere end noget andet MIT amt, og det var med sorg, jeg hørte om planerne for kommunesammenlægning. Ville det ikke gå ud over vor frihed og selvstændighed? Vort sogneråd, som kendte alle sognets beboere og tog skyldige hensyn ved ufor-

En skøn gerning at arbejde med dyrene, jorden og planterne i Guds frie natur.